

Обща информация - Латвия

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?
- 2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?
- 3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?
- 4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?
- 5 Какъв вид органи са компетентни:
  - 5.1 по въпросите на наследяването?
  - 5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?
  - 5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завет?
  - 5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?
- 6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидиране на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?
- 7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?
- 8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?
- 9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?
  - 9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?
  - 9.2 Кой има право да изпълни разпореждането с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?
  - 9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?
- 10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

Този информационен документ е подготвен със съдействието на Съвета на нотариатите от ЕС (CNUE).

1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?

Съгласно член 418 от Гражданския закон (*Civillikums*) завещание е всяко едностранно разпореждане, изготвено от дадено лице по отношение на цялото негово имущество, част от неговото имущество или отделни активи или права в случай на

неговата смърт. Съгласно член 420 от Гражданския закон всяко лице може да направи завещание, с изключение на ненавършилите пълнолетие лица. Навършилите 16 години непълнолетни лица могат да изготвят завещание за тяхното собствено имущество (член 195 от Гражданския закон). Лицата под попечителство също могат да съставят завещание. В съответствие с член 421 от Гражданския закон лицата, които не могат да изразят своето намерение, не могат да правят завещание.

В Гражданския закон е предвидено, че според формата си завещанията могат да са публични или частни.

Публичните завещания се изготвят пред нотариус или семеен съд. Публичното завещание трябва да бъде съставено в присъствието на завещателя. За оригинал на публичното завещание се счита вписаното в регистъра за вписване на документи на нотариус или консул или в регистъра на завещанията, воден от семеен съд. След като оригиналът бъде подписан, завещателят получава копие от завещанието.

Що се отнася до частните завещания, съгласно членове 445 и 446 от Гражданския закон подобно завещание се счита за действително, ако е изготвено от завещателя и правилно отразява неговата или нейната последна воля. Частните завещания се изготвят в писмен вид. Цялото завещание трябва да бъде ръкописно и саморъчно написано и подписано от завещателя.

Съгласно член 604 от Гражданския закон завещание, в което две или повече лица взаимно се посочват за свои наследници посредством един и същ документ, се определя като съвместно завещание. Ако обаче в рамките на такова завещание посочването на едно лице като наследник става при условие, че другото лице също бъде определено за наследник и самото определяне е действително, в резултат на което определянето може да е или да не е действително само съвместно с другото лице, тогава завещанието се счита за взаимно.

Съгласно член 639 от Гражданския закон договорно наследство се учредява чрез договор, според който едната страна предоставя правата върху своето бъдещо наследство или върху част от него на друга страна или няколко страни предоставят такива права една на друга. Този вид договор се нарича договор за наследство. В договора за наследство една страна може също така да предостави завет на друга страна или на трето лице. Лишаване от наследство не се допуска с договор за наследство.

2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?

Ако разпореждането с имущество в случай на смърт е изготвено като публичен документ (нотариален акт, завещание, заверено от семеен съд), то се вписва в публичния регистър на завещанията. Не се вписват разпореждания с имущество в случай на смърт, които са изготвени като частен документ, освен ако са предадени за съхранение на сертифициран нотариус или семеен съд.

3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?

Завещателят може свободно да се разпорежда с цялото свое наследствено имущество за след своята смърт, като се спазва ограничението да не се накърнява частта, която се полага на лицата с право на запазена част. Лицата, които имат право на запазена част, всъщност могат да предявят само иск за предоставяне на паричната стойност на запазената част.

4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?

Според Гражданския закон наследяват съпрузите, най-близките роднини и осиновените деца.

Осиновеното дете и неговите или нейните низходящи наследяват от осиновителя или неговите или нейните роднини. От осиновеното дете наследяват неговите низходящи, както и осиновителят или неговите или нейните роднини. Ако наследник от по-преден ред на наследяване е изразил своето намерение да приеме наследството, тогава наследник от по-далечен ред не наследява.

Съпругът наследява заедно с наследник от първи, втори или трети ред на наследяване. Когато наследява заедно с наследник от първия ред, съпругът получава дял, равен на този на низходящите, ако броят на низходящите, които са изразили намерение да приемат наследството, е по-малък от четирима. Ако обаче има четирима или повече низходящи, които са изразили намерение да приемат наследството, съпругът наследява една четвърт. Когато наследява заедно с наследници от втори или трети ред, съпругът получава половината от наследственото имущество. Съпругът получава цялото наследствено имущество, ако няма наследници от първи, втори или трети ред или ако те не изразят своето намерение да приемат наследството.

Най-близкият роднина на наследодателя наследява по определен ред, който се базира отчасти на вида на родството и отчасти на степента на родството. За целите на реда на наследяване наследниците по закон се разделят в четири отделни реда:

1. от първи ред, без разлика в степента на родство, наследяват всички низходящи на наследодателя, като между тях, от една страна, и самият наследодател, от друга страна, няма други низходящи, които да имат право да наследяват;
2. от втори ред, наследяват възходящите с най-близка степен на родство с наследодателя, както и родните (пълнокръвни) братя и сестри на наследодателя и децата на родните братя и сестри, които са починали преди наследодателя;
3. от трети ред, наследяват непълнокръвните братя и сестри, както и децата на тези природени братя и сестри, които са починали преди наследодателя;
4. от четвърти ред, наследяват останалите роднини по съребрена линия от най-близката степен на родство, без да се прави разлика между пълно и частично кръвно родство.

5 Какъв вид органи са компетентни:

5.1 по въпросите на наследяването?

Сертифициран нотариус .

5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?

Сертифициран нотариус .

5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завет?

Сертифициран нотариус .

5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?

Сертифициран нотариус .

6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидиране на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?

След като наследството бъде открито, наследникът трябва да изрази своето намерение да приеме наследството. Това се прави чрез подаването на заявление за наследство до сертифициран нотариус. Сертифицираният нотариус образува производство по наследяване, обявява откриването на наследството, установява лицата, които имат право на наследственото имущество и издава удостоверение за наследство.

Ако наследяването се извършва по силата на разпореждане с имущество, то трябва да бъде предоставено на сертифициран нотариус, който го прочита и обявява за влязло в сила в съответствие със законодателството. Отново в този случай наследникът трябва да изрази своето намерение да приеме наследственото имущество. Ако е бил посочен заветник, той или тя също се включва в удостоверението за наследство.

Латвийското законодателство не предвижда процедура по ликвидация или разделяне на имуществото на завещател. Това може да бъде направено от самия завещател в разпореждане за имуществото, но подобни случаи са рядкост. След като сертифициран нотариус е потвърдил наследниците, които имат право на наследственото имущество, наследниците могат да продължат да бъдат съвместни собственици на наследеното имущество или да го разделят, като сключат договор за делба на наследствено имущество. Ако само един или няколко наследника желаят да разделят наследственото имущество, а другите не са съгласни, страните, които желаят делбата, имат право да предявят иск за делба пред съда.

Единственият случай, когато законът предвижда продажба на имуществото на наследодателя, е, когато няма наследници и имуществото е признато за *bona vacantia*, с което попада в компетентността на държавата. Ако има кредитори, имуществото се продава на търг от сертифициран съдебен изпълнител. Ако няма кредитори, Държавната служба за приходите приема решение за разпореждане с имуществото.

7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?

Що се отнася до заветниците, съгласно даденото в член 500 от Гражданския закон определение, когато на дадено лице е завещана отделна вещ от наследственото имущество, а не цялото наследствено имущество или определен дял от него, завещаното се нарича завет, а лицето, на което дадената вещ е завещана, е заветник.

Това лице трябва да представи заявление за наследство пред сертифициран нотариус. Когато е налице разпореждане с имущество, то също трябва да бъде представено на сертифицирания нотариус и прочетено от него. Сертифицираният нотариус издава удостоверение за наследство на наследниците и заветниците, след като изтече периодът за приемане на наследството, който се обявява от нотариуса (най-малко 3 месеца) или е предвиден в Гражданския закон (една година след откриването на наследството или след узнаване за откриването на наследството).

8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?

В Гражданския закон е определено, че с приемането и придобиването на наследството всички права и задължения на завещателя се прехвърлят към наследника, доколкото не са погасени при смъртта на завещателя. Наследниците носят отговорност за дълговете на завещателя, включително със собственото си имущество, ако наследеното имущество не е достатъчно. Наследник, който е приел наследствено имущество по опис, носи отговорност за дълговете на завещателя и други вземания от него или нея само до размера на наследственото имущество.

9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?

Удостоверението за наследство и заявлението за вписване се подават в поземления регистър.

9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?

Могат да бъдат назначени следните лица:

- след откриване на наследството — представител на наследството, който да го управлява. По искане от наследниците или в определени случаи, които са предвидени в закона (например когато дадено наследствено имущество е сериозно обременено с дългове, когато няма наследници или когато с тях не може да бъде осъществен контакт и т.н.), сертифициран нотариус учредява представителство на наследственото имущество чрез отделен акт, който се изпраща до семейния съд с оглед на назначаването на представител,
- изпълнител на завещанието — неговото определяне се извършва, докато завещателят е жив и той или тя прави своето завещание.

9.2 Кой има право да изпълни разпореждането с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?

Влязлото в законна сила завещание се изпълнява от изпълнителя на завещанието, който за целта е определен или в самото завещание, или чрез друг специален завещателен документ. Когато няма определен изпълнител, завещанието се изпълнява от наследник, посочен в него. Ако обаче няма пряк наследник по завещанието, то се изпълнява от представител на наследственото имущество, който се назначава от семеен съд по решение на сертифициран нотариус.

9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?

Правният статут на изпълнителя на завещанието и ограниченията на неговите или нейните права и задължения се определят според волята на завещателя, изразена в завещанието. Ако завещателят не е дал допълнителни указания, изпълнителят на завещанието трябва единствено да гарантира, че последната воля на завещателя ще бъде спазена и изпълнена, и да осигури уреждането на въпросите с наследственото имущество и разпределянето му между наследниците и заветниците, доколкото това е необходимо за целта.

Представителите на наследствено имущество го управляват и представляват по независим начин и от името на наследниците на наследственото имущество. Те управляват наследственото имущество със същата грижа и старание, с които биха управлявали своите собствени дела като грижливи собственици. През периода на тяхното управление те представят годишни отчети пред семейния съд, а след като наследственото имущество бъде разпределено между наследниците или представителството бъде прекратено по други причини, трябва да бъде изготвен окончателен отчет. Представителството и правото на представителите да предприемат действия от името на наследниците на наследственото имущество се прекратяват, когато нотариусът издаде удостоверение за наследство.

10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

Сертифициран нотариус издава удостоверение за наследство под формата на нотариален акт. Законността на нотариалния акт не може да се поставя под съмнение. Той може да бъде оспорен чрез образуването на отделно производство.

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Последна актуализация: 07/02/2019